

ježto žalovaná obec Pražská tu nevystupuje jako vlastnice pozemků, o jichž vydání se žaluje, která by byla povinna z nějakého soukromoprávního důvodu žalobkyni ony pozemky vydati, nýbrž ve své veřejnoprávní funkci provádějíc ustanovení stavebního řádu. Nerozhoduje, že v § 21 zák. čís. 88/1920, není zvláštního ustanovení o odchylném řízení pro zpětný postup pozemků. Nárok podle uvedeného ustanovení byl stanoven zákonem upravujícím poměry veřejnoprávní, a, pokud v tomto zákonu není výslovného ustanovení o příslušnosti soudů pro určitý nárok, nelze řádné soudy za příslušné pokládati. I kdyby se hledělo obdobně k předpisům stavebního řádu pro Prahu zejména k §§ 19 a násl. zákona ze dne 10. dubna 1886 čís. 40 z. zák. pro Čechy, nebyly by řádné soudy příslušné k rozhodování o nároku žalobou v této věci uplatňovaném.

Čís. 13590.

Sestává-li veřejná obchodní společnost jen ze dvou společníků, nemůže býti zásadně jedním z nich žalováno podle čl. 128 obch. zák. o vyloučení druhého společníka.

(Rozh. ze dne 1. června 1934, R I 526/34.)

Veřejnou obchodní společnost firmy Karel K. tvořili dva veřejní společníci Emil H. a Karel M. Žalobu Emila H-a, by žalovaný Karel M. byl podle čl. 128 obch. zák. vyloučen z veřejné obchodní společnosti Karel K., procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil soudu první stolice, by, vyčkaje pravomoci řízení doplnil a znovu rozhodl. Důvody: Soud první stolice se postavil na stanovisko, že žaloba je nepřipustná, poněvadž podle předpisů obch. zák. nelze žalovati o vyloučení jednoho ze dvou společníků, ježto zbývající jediný pak společník nemůže sám společnost tvořiti a v ní pokračovati. Jest ovšem pravda, že pojmově společnost jako taková předpokládá jsoucnost aspoň dvou společníků a že čl. 127 a 128 obch. zák. v tomto smyslu mají na mysli pravidelný případ, kdy z několika společníků vystupuje jeden neb několik společníků tak, že ve společnosti zůstávají nadále ještě aspoň dva. Ale nelze přehlédnouti, že se v praxi vyskytují opětovně případy, kdy podnik původně společenský je veden dále jediným zbylým společníkem jako závod jednotlivce pod starou společen. firmou, a ani z předpisu zákona (čl. 127, 130 a 24 obch. zák.) nelze vyvoditi nemožnost a nepřipustnost takové změny pro případ, že výstup ostatních společníků se stal dobrovolně a v dohodě mezi vystupujícími a zbylým účastníkem původně společenského závodu. Jestliže však zákon a praxe připouští takovýto stav pro případ výstupu dobrovolného, nelze seznati, proč měl by býti nemožným a nepřipustným v případě výstupu právem a po zákonu vynuceném, jak to čl. 125 a 128 obch. zák. mají na mysli. Není důvodu, by na úkor řádného a své povinnosti plnícího společníka bylo výkladem zákona, jak učinil soud první stolice v napadeném rozsudku, druhému z existujících dvou majitelů společenského podniku, jenž se

prohřešil ve smyslu čl. 125 obch. zák. proti svým smluvním a zákonným povinnostem, umožněno, donutiti svého socia k likvidaci kvetoucího závodu, ke ztrátě vši jeho píce, energie a majetku do něho investovaného a k zakládání závodu jiného pod novou, v zákaznických kruzích neznámou a dosud nezavedenou firmou jen proto, že nechce svoliti k dobrovolnému výstupu, ač svým jednáním pozbyl práva k setrvání v něm a zákon výslovně proto jeho nucené vyloučení připouští. Je jisto, že tímto nuceným vystoupením jednoho ze dvou společníků přestává společnost jako taková existovati, ale to nemusí míti ještě v zápětí, že přestati musí i existence dosavadního podniku pod bývalou starou firmou, jež představuje přece velikou hodnotu v obchodním světě. Podnik ve smyslu čl. 24 obch. zák. může pod starou firmou trvati nadále, je nyní ovšem podnikem kupce jednotlivce a bývalý společník musí se spokojiti s výplatou svého společenského podílu podle čl. 130 obch. zák. nemaje nárok na jeho úplné zlikvidování. V souzeném případě je to tím přípustnější, že dosavadní společenský podnik, o nějž jde, provozován je pod firmou »Karel K.«, t. j. pod firmou nespolečenskou, v níž není vůbec ani jméno vystupujícího společníka uvedeno, takže otázka případného souhlasu jeho ve smyslu druhého odstavce čl. 24 obch. zák. nepřichází vůbec v úvahu.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodům, z nichž zrušil rozsudek prvního soudu, znovu o odvolání rozhodl.

Důvody:

Rekursu žalovaného nelze odepřítí oprávnění, poněvadž odvolací soud po právní stránce věc nesprávně posoudil. Podle čl. 128 obch. zák. lze z důvodů čl. 125 obch. zák. uznati na vyloučení společníka z veřejné obchodní společnosti, jsou-li důvody ty v jeho osobě a žádají-li o to veškerí ostatní společníci. Je tedy zákonným předpokladem takové žaloby, že musí jíti o společnost více než dvoučlennou, tak, aby po vyloučení jednoho člena zbyli aspoň dva veřejní společníci. Týž názor zastává i nauka. Tak Pisko-Lehrbuch des Handelsrechtes-1923 str. 373 pod b) pokládá pojmově za nemožné vyloučení společníka ze společnosti o dvou společnicích, a praví, že v takovém případě může býti žalováno jen o zrušení společnosti. Téhož názoru je i Dr. Wenig: Příručka obchodního práva III. vydání sešit 4, str. 44, Staub: XIV. vydání § 140 str. 780. Také rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího soudu ze dne 31. prosince 1902 č. 17.459 — Adler-Clemens č. 2334, vycházejíc z doslovu zákona »veškerí ostatní společníci« pokládalo takovouto žalobu za nepřipustnou. Poněvadž v souzeném případě tvoří jen strany rozepře veřejnou obchodní společnost, pod firmou Karel K., jde tedy jen o dva společníky, nemůže býti jedním z nich žalováno podle čl. 128 obch. zák. o vyloučení druhého, obzvláště, když žalobce ani netvrdil s ohledem na společenskou smlouvu zvláštnosti takového případu, o jakém bylo jednáno v rozhodnutí č. 7768 Sb. n. s. Důvody účelnosti pro přípustnost takové žaloby, jež podrobně snesl odvolací soud v napadeném usnesení, musí ustoupiti znění a duchu uvedených zákonných předpisů.